

РЕШЕНИЕ

№ 3523

гр. София, 30.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 21.03.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **1885** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203, ал.3 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.4,вр. с чл.2в от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) и чл.4, пар.3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

Образувано е по искова молба от „Иберия Дивелопментс“ ЕООД срещу Върховен административен съд на Република България (ВАС на РБ) за обезщетение вреди от правораздавателната дейност на Върховния административен съд на РБ, настъпили вследствие на достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, допуснато от ВАС при постановяване на негово решение № 1383/28.01.2020 по адм. дело 9452/2019 г.

В исковата молба се излагат следните фактически обстоятелства и правни доводи:

На „Иберия Дивелопментс“ ЕООД е издаден Ревизионен акт (РА) № СФР18-РД77- 37/19.04.2018 г., издаден от длъжностни лица с функциите на органи по приходите от отдел „Ревизионен контрол“ на дирекция „Ревизии и събиране на вземания“ в Столична община (СО). Същият е обжалван пред Административен съд - София град (АССГ), като е образувано дело № 9287/2018 г. и е постановено Решение № 3362/17.05.2019 г., с което РА е отменен, в частта на установеното задължение за такса битови отпадъци (ТБО) в размер на 88 699,84 лв. и лихви в размер на 30 335,21 ле. за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2017 г. Решението на АССГ е обжалвано пред Върховен административен съд (ВАС) на Република България - Първо отделение от кмета на СО, като по касационната жалба е образувано адм. дело № 9452/2019 г. и с

решение 1383/28.01.2020 г. отменено в частта, с която е отменен РА. Ищецът твърди, че в решението на касационната инстанция липсва произнасяне на ВАС по доводите на данъчния субект, съдържащи се в отговора на касационната жалба. Затова е подал молба за допълване на решението, тъй като със съдебния акт съдът не се произнесъл по цялото искане, а именно обоснованото и формулирано като „генерално възражение“ срещу дължимостта на таксата за обезвреждане и поддържане чистота на територии, че при констатирано явно несъответствие на дължимите такси от страна на определени притежатели (собственици), то такава такса е в противоречие с принципа „замърсителят плаща“, което следва на свой ред да доведе до цялостната отмяна на определената такса, но от ВАС е отказано допълване на решението. Твърди се, че на „И. Дивелопментс“ са причинени вреди, произтичащи от окончателен съдебен акт, с който се нарушава общностното право и отказът за допълването му. Излага аргументи, подкрепени с практиката на Съда на ЕС (СЕС) за допустимост на производството. По същество обосновава основателност на исковата молба. В процесния случай е налице нарушение на правото на ЕС - съдът е постановил във вреда на „И. Дивелопментс“ краен акт, който влиза в сила веднага, без да обсъди основни доводи, направени със становището по касационната жалба. С пропускането на разглеждането и произнасянето именно по тези доводи, засягащи прякото приложение на правото на ЕС. Нарушението е че, като противоречейки на правото на европейския съюз, не се е произнесъл и е лишил ищеца от защита на национално ниво. Аргументира и същественост на нарушението. В конкретното дело пред ВАС касационната инстанция не е обсъдила правните аргументи на първа инстанция, която на свой ред се е позовала на дело на СЕС, в което се указва на националните съдилища, че тяхно задължение е да преценят доколко начина на определяне на таксата смет въз основа на капиталова (отчетна стойност на имота) не води до неприемлива и непропорционална данъчна тежест. Според ищеца, ако ВАС беше обсъдил доводите на данъчния субект, базирани и на първоинстанционното отменително решение с основание правото на ЕС, вероятно щеше да стигне до извода за непоносимата непропорционалност да се заплаща ТБО от дружеството десетки пъти надхвърляща таксата, която би се платила, ако имотът беше на физическо лице. Счита, че е налице нарушение на правилото на чл. 67, ал.1 от ЗМДТ, на основния принцип "замърсителят плаща", прогласен в чл. 191, §2 от ДФЕС и в чл. 14, §1 от Директива 2008/98/ЕО, като от страна на ВАС липсва изследване на предпоставките за прилагането на разпоредбите от Директивата в този случай. Позовава се на Решение по дело С-254/08 на СЕС, че националният съд, който разрешава конкретния спор, следва да провери дали таксата за обезвреждането на битовите отпадъци не води до положение, при което на определени „притежатели“ се разпределят явно несъразмерни разходи спрямо обема или естеството на отпадъците, които те могат да произведат. В случая счита, че посоченото е от значение първо защото само по себе си притежаването на незастроено УПИ в строителните граници на С. е достатъчна предпоставка за непропорционалност, тъй като отпадъци се генерират от човешка дейност в жилищни и нежилищни имоти, а при незастроено УПИ такава не се развива и второ разликата между таксата смет за процесния имот, ако беше собственост на физическо лице, и таксата за същия нежилищен имот собственост на дружество е около 60 пъти, което е достатъчна база да се твърди непропорционалност. По отношение на размера на вредите счита, че потвърдената сума на таксата смет в размер общо на 73 373.36 лв. и лихви общо в размер на 24,782,43 лв, представлява

несъразмерна тежест за заплащане на ТБО относно имот, който не генерира такса смет и който заради високата си отчетна стойност по смисъла на ЗМДТ е разпределил за търговеца необосновано висока такса. Счита, че непропорционалността е налице спрямо всеки един от трите компонента на таксата: Сметосъбиране и сметоизвозване не се е налагало, тъй като имотът не е произвеждал отпадъци; Таксата, наложена за поддържане чистотата на прилежащия район в столицата, където е разположен процесният имот, многократно надхвърля таксата, която би заплащал съсед на имота-физическо лице, при условие, че и двете лица- собственици получават една и съща услуга в района, където им е разположен имота; Таксата за поддържане и обезвреждане на отпадъците в депа също е непропорционална и на практика се е превърнала в данък, а не в такса за получена съразмерна услуга. Така, ищецът е претърпял вреди в размер на 98 155.79 лв., които следва да бъдат репарирани от ответника чрез осъждането му да заплати посочената сума. Размерът на претендираната като обезщетение сума е бил заплатена от ищеца в хода на първоинстанционното производство, за което прилага платежно нареждане за плащане, извършено във връзка с образувано изпълнително дело № 20189210401254 на ЧСИ С. П., като прилага и постановление за налага на възбрана върху процесния имот. Относно размера на лихвите се позовава на съдебно-счетоводна експертиза (ССЕ) и прави искане за изменение на иска в размер общо до 100 794, 41 лв.

Ответникът – ВАС на РБ, в писмен отговор на исковата молба не оспорва допустимостта на иска, но го счита за изцяло неоснователен и необоснован, като аргументите са, че не са налице елементите на фактическия състав на отговорността по чл.2в от ЗОДОВ. Счита, че при действащото право на Съюза – чл.14 от Директива 2008/98/ЕО и липсата на правна уредба, която да налага на държавите членки точно определен метод за финансиране на разходите за обезвреждане на битовите отпадъци, национална уредба в която с оглед на финансирането на управлението и обезвреждане на битови отпадъци се предвижда заплащане на цена, изчислена на въз основа на натрупан обем на отпадъците, а не въз основа на теглото на отпадъците, които действително са генерирани и оставени за събиране, не може да се счита за противоречаща на чл.14 и чл.15, §1 от Директива 2008/98 , като се позовава на решения на СЕС –С-254/08, С-335/16 и че същото се отнася и за въвеждането на допълнителна такса, предназначен за финансиране на инвестициите, които са необходими за третиране на отпадъците, включително рециклирането им. Към момента на постановяване на решението на ВАС, СЕС е имал утвърдена съдебна практика, според която е допустима национална правна уредба, в която с оглед на финансирането на на услуга по управление и обезвреждане на битови отпадъци се предвижда заплащане на цена, изчислена въз основа на препдполагаемия натрупан обем на отпадъците от ползвателите на услугата, и постановеното то ВАС съдебно решение по адм.дело № 9452/2019г. е съобразено с нея.

Според ответника не може да бъде възприет доводът, че определянето на ТБО за процесния имот е в колизия с принципа „замърсителят плаща“, заложен в Директива 2008/98/ЕО, респ. чл. 15 от Директива 2006/12/ЕО. Позовава се на решения на СЕС по дело С-335/16 и С- 551/13, като обобщава, че анализът на тълкувателна практика на СЕС в областта на битовите отпадъци навежда на извода, че на първо място СЕС не изключва възможността размерът на таксата да се определя по критерий, различен от действително генерираните от конкретен обект количества отпадъци, както е в случая, който критерий е съобразен именно с вида, площта, предназначението и др,

характеристики на притежавания от ищеца недвижим имот. Поради това не споделя становището на ищеца, че размерът на ТБО не може да бъде обвързан с размера на отчетната стойност на имота, с аргумента, че не се отчита действителното генерирано количество отпадъци. Що се отнася до самия размер на ТБО в частта ѝ относно предоставяната услуга за „обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения“, излага аргументира, че този компонент не се определя единствено и само от количеството битови отпадъци, а са свързани с необходимостта да се гарантира покриване на всички разходи по изграждането и експлоатацията на депото, както и за закриването на площадката на депото и за поддръжката след закриването му за период от най-малко 30 години, което е израз на принципа „замърсителят плаща“.

В обобщение ответникът посочва, че ВАС не е имал основание да постанови отмяна на оспорения РА, тъй като това би означавало съдът да приеме изначална недължимост на установените с него публични вземания. В случая, след като от доказателствата по делото е бил безспорно установен фактът на предоставяне на услугите по чл. 62 ЗМДТ, то и закономерно е направен извод за наличие на основание за събиране на съответните ТБО. Същевременно, в хода на съдебното производство ищецът не е ангажирал доказателства, годни да докажат твърденията му, че използваният метод и основа за изчисление размера на таксата, които са допустими и съответни на приложимото в областта законодателство на ЕС, е довел до положение, при което същият се явява „явно несъразмерен“ по смисъла на цитираната по-горе практика на СЕС. Счита, че приетата по делото ССЧЕ не опровергава този извод. Същата установява единствено използвания диференциран подход при определяне метода на изчисление на ТБО по отношение на различните категории „ползватели“ на услугите (който също е допустим съгласно тълкувателната практика на СЕС), но не обосновава извод за явна несъразмерност на размера на наложеното на ищеца задължение. В заключение обобщава, че ВАС, прилагайки национална правна уредба, която е съответна на приложимата съюзна такава, не е допуснал нарушение на правото на ЕС, още по-малко такава с достатъчно явен и съществен характер. Претендира разносски съобразно представения към отговора списък на разноските. Възражава срещу присъединяването на лихви в това производство.

Представителят на прокуратурата изразява становище, че исковата претенция е недоказана в претендирания размер.

По делото се събраха, приложените към исковата молба доказателства – решенията на АССГ и ВАС, становище по касационната жалба, молба за допълване, постановление на ЧСИ от 17.09.2018г., платежно нареждане, административните дела на АССГ и ВАС по обжалване на РА и заключение на вещото лице.

Съгласно заключението на вещото лице (л.143–л.157 по делото) е установено, че данъчната оценка на имота за всички процесни години е 75 366 лв., дължимата ТБО за период от 03.04.2012г. до 31.12.2017г. при условие, че недвижимия имот беше притежание на физическо лице е в размер на 723, 51 лв. (изчисления в Приложение №1 към ССЕ), дължимата ТБО за период от 03.04.2012г. до 31.12.2017г. при условие, че имотът бе притежание на физическо лице и е подадена декларация по чл.27, ал.2 е в размер на 454, 46 лв. (Приложение №2). Вещото лице е изчислило и размерът на получените от СО лихви за забавено плащане на потвърдената от ВАС на РБ главница за дължимата такса смет са 35 632, 55 лв. общо лихви за забава за период от 01.01.2012г. до 20.11.2018г. (за главница 73 373, 36 лв.) и 27 421 421, 05 лв. – общо

лихви за забавено плащане за период от 03.04.2012г. до 20.11.2018г.

Заклучението на вещото лице не е оспорено от страните и съдът го кредитира като обективно и компетентно изготвено.

Съдът, след като съобрази доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства включително и СЧЕ, приема за установено от фактическа страна следното:

На ищеца са определени задължения по ЗМДТ за притежавани незастроени недвижими имоти – УПИ VII-1500 и УПИ IV-1500 в кв. 78 по плана на [населено място], м. „В. ВЕЦ С.“ с обща площ 1 590 кв.м., заявени с декларация по чл. 17 ЗМДТ вх. № 09-00-09/613/22.10.2008 г. с посочена отчетна стойност 2 692 355.53 лв., като е издаден РА № СФР18-РД77-37/19.04.2018 г. от органи по приходите в Столичната община. Задълженията са за данък недвижими имоти (ДНИ) в размер на 30 295, 99 лв. и лихви в размер на 9605, 97 лв. за периода 01.01.2012 г. – 31.12.2017 г. и задължение за такса битови отпадъци (ТБО) в размер на 88 699, 64 лв. и лихви в размер на 30 335, 21 лв. за периода 01.01.2012 г. 31.12.2017 г.

РА № СФР18-РД77-37/19.04.2018г., потвърден от решаващия административен орган при условията на чл. 156, ал. 4 от ДОПК е обжалван пред АССГ, където е образувано адм.дело № 9287/2018г. С решение № 3362/17.05.2019г. по делото АССГ е отменил задължения за ТБО за отчетните 2012 до 2017 г. /включително/ в общ размер 88 699.64 лв. с лихви за забава общо 29 620, 68 лв. и е отхвърлил жалбата срещу РА в частта относно ДНИ и лихвите а него. Съображенията да отмени определените ТБО са свързани с неустановяване на фактическите основания за издаване на РА, конкретно с несправяне от административния орган да се справи с доказателствената тежест да докаже както принадлежността на имота към територията на населеното място, в което се предоставя услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, така и реалното извършване на тази услуга.

Столична община обжалва решението на АССГ пред ВАС на РБ, който с решение №1383/28.01.2020г. по адм.дело № 9452/2019г. го отменя в отменителната му част, касаеща ТБО и вместо него постановява отхвърляне на жалбата срещу РА в частта за определена ТБО, за компонента поддържане на чистотата на местата за обществено ползване и за лихвите за забава за всички ревизирани периоди, а за отчетните 2012 г. и 2014 г. и за компонента за обезвреждане в депа или други съоръжения и лихвите за забава. С решение № 5824/20.05.2020г. по същото дело, ВАС е отхвърлил искането на ищеца за допълване на решението.

Вследствие на решение №1383/28.01.2020г. по адм.дело № 9452/2019г. на РА е влязъл в сила и е станал окончателен, в частта, която не е отменена при съдебното обжалване, като във връзка със събиране на задълженията е образувано изпълнително дело пред частен съдебен изпълнител, предприети са действия по събирането им – възбрана, ищецът е направил плащане на установените задължения.

При горните факти съдът направи следните правни изводи:

По отношение на допустимостта на иска съдът не констатира предпоставки, които да изключват неговата допустимост пред настоящия съд.

Предявеният иск е с правно основание чл. 2в от ЗОДОВ във връзка с чл.4, пар. 3 от ДЕС.

Делото е подсъдно на АССГ, тъй като се претендира обезщетение за вреди по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ –за вреди от правораздавателната дейност на ВАС за постановено окончателно решение и в тези случаи съгласно чл.2в, ал.1, т.1 искът се разглежда от

съдилищата по реда на АПК. Съгласно чл.203, ал.3 АПК по реда на глава единадесета от АПК се разглеждат и исковите за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, каквото в случая се твърди. Искът е предявен от лице с правен интерес, което твърди, че е претърпяло вреди от акт на ответника, на който е адресат и се сочи издаден при достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС.

Искът е предявен и срещу процесуално легитимиран ответник, разполагащ с правосубектност като юридически лица по смисъла на чл.205, ал.1 от АПК, солидарно срещу тях, съобразно предписаното в чл.4, ал.2 от ЗОДОВ.

Легитимацията на ВАС да отговаря по иск за вреди в хипотеза по чл.2в, ал.1, т.1 от ЗОДОВ е налице. Неоснователен е доводът на ответника в писмения отговор на исковата молба, че не бил легитимен ответник по иска за обезвреда да неизпълнение на задължения, предвидени в правото на ЕС – по чл.191, §2 от ДФЕС и по чл.14, §1 от Директива 2008/98/ЕО на ЕП и Съвета относно отпадъците при определяне на размера на ТБО и нейното установяване, тъй като ТБО се събира съгласно чл.6, ал.1, т.1 от ЗМДТ от общините, правомощията по определяне размера на ТБО и нейното установяване е административна дейност, която се осъществява от административни органи - органите на местно самоуправление и местна администрация. Това налага извод, че в случая се претендират вреди, настъпили в резултат на допуснато нарушение на правото на ЕС при изпълнение на административна дейност по чл.66, ал.1 от ЗМДТ от органите на местно самоуправление и местна администрация, а не от правораздавателна дейност и затова подобен иск попада в приложното поле на чл.1, ал.1 от ОДОВ и ВАС не бил легитимиран да отговаря като ответник по него. Това не е така първо, защото правилното прилагане на общностното право представлява основна част от правораздавателната дейност на националните юрисдикции, поради което неприлагането или неправилното прилагане на общностните норми от тях води до нарушение на правото на ЕС. Това следва от принципа за предимство (примат) на правото на ЕС пред националното право, съобразно който всеки национален съд като орган на държава членка, сезиран в рамките на своята компетентност, има задължението да приложи пряко приложимото право на Съюза в неговата цялост и да защити правата, които то дава на частноправните субекти. Практиката на СЕС също е задължителна за националните съдилища на държавите членки, съгласно чл. 19 ДЕС и чл.633 ГПК, субсидирано приложим в административния процес съгласно чл.144 от АПК. Насочването на иск за вреди по чл.2в от ЗОДОВ срещу ВАС е в съответствие с практиката на СЕС, решение по дело C- 224/01, че претендираните по реда на чл. 4, пар. 3 ДЕС вреди следва да произтичат от решение на окончателна съдебна инстанция, разгледала спора по същество. В случая решение №1383/28.01.2020г. по адм.дело № 9452/2019г. на ВАС е окончателен, влязъл в сила съдебен акт, с който ВАС е разгледал по същество и е разрешил административноправния спор между страните, поради което ВАС е надлежен ответник по иска с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ във вр. с чл. 4, пар. 3 ДЕС.

Отговорността на съдилищата за вреди от нарушение на правото на ЕС по чл. 4, пар. 3 ДЕС, чл. 2в, ал. 1 ЗОДОВ се ангажира при наличието на

предпоставки, които са установени в практиката на СЕС. В това производство по търсене на специална извъндоговорна отговорност, без да е допустимо да се пререшава материалноправния спор, приключил с окончателния акт на съда ответник, се изследва дали към установените фактически положения органът/съдът ответник е приложил правилно относимите към спора норми от правото на ЕС и дали в резултат на твърдяното им неприлагане или неправилно прилагане за ищеца са настъпили вреди в пряка причинна връзка. Приема се, че конкретните предпоставки за ангажиране на отговорността за нарушение на правото на ЕС се извличат от практиката на СЕС, като се започне от решение от 19.11.1991 г. по съединени дела C-6/90 и C-9/90 – Francovich и Bonifaci и други, в която си практика СЕС установява три условия за ангажиране на отговорността на държавата в лицето на нейните органи за вреди от нарушение на правото на ЕС: 1) нарушените норми от общностното право да предоставят права на частноправни субекти; 2) да бъде възможно установяването на съдържанието на тези права въз основа на разпоредбите на съответния акт, като нарушението на нормите да е достатъчно съществено (изрично закрепено и в чл. 2в, ал. 1 ЗОДОВ; 3) да е налице причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението на държавата и вредата, претърпяна от засегнатите лица.

Съгласно практиката на СЕС (Решение от 30.09.2003 г. по дело C-224/01 – Gerhard Kцbler, и др.) нарушението, извършено от национален съд, следва да се счита за достатъчно съществено винаги когато постановението и влязъл в сила съдебен акт противоречи на норми от правото на ЕС с директен ефект или на влязло в сила решение на СЕС.

Съдът разглежда дали се налице трите предпоставки на извъндоговорната отговорност за нарушение правото на ЕС, а именно: нарушената правна норма на Съюза да предоставя права на частноправните субекти, нарушението на нормата да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда, като ги разглежда една по една.

1) Нарушената правна норма на Съюза да предоставя права на частноправните субекти

Ищецът твърди, че с актовете на ответника са нарушени разпоредбите на чл.191, § 2 от ДФЕС и чл.14 и 15 от Директива 2008/98/ЕО на ЕП и Съвета и по конкретно на принципа „замърсителят плаща“.

Разпоредбата на чл.191, § 2 от ДФЕС гласи, че политиката на Съюза в областта на околната среда има за цел постигането на високо равнище на защита, като взема предвид различното състояние на регионите в рамките на Съюза. Тя се основава на принципите на предпазните мерки и превантивните действия, на принципа на приоритетното отстраняване още при източника на замърсяване на околната среда и на принципа „замърсителят плаща“.

В този контекст мерките за хармонизиране, които отговарят на изискванията за защита на околната среда включват, когато това е необходимо, клауза за нейното опазване, която разрешава на държавите-членки да приемат временни мерки, основаващи се на околната среда, а не на икономически причини, и които са подчинени на процедура на контрол от страна на Съюза.

Разпоредбата на чл.14, §1 от Директива 2008/98/ЕО, гласи че в съответствие с

принципа „замърсителят плаща“, разходите за управление на отпадъците се понасят от първоначалния причинител на отпадъците или от настоящите или предишните притежатели на отпадъците.

Разпоредбата на чл.15, § 1 предвижда, че държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всеки първоначален причинител на отпадъци или друг притежател извършва самостоятелно третирането на отпадъците или поверява третирането на търговец, организация или предприятие, извършващи дейности по третиране на отпадъци, или третирането се организира от частна или обществена организация за събиране на отпадъци, в съответствие с членове 4 и 13. А § 2 посочва, че когато отпадъците са прехвърлени от първоначалния причинител или притежател към едно от посочените в параграф 1 физически или юридически лица за предварително третиране, не отпада отговорността за извършване на цялостно оползотворяване или обезвреждане като общо правило. Без да се засяга прилагането на Регламент (ЕО) № 1013/2006, държавите-членки могат да определят условията за носене на отговорност и да решат в какви случаи първоначалният причинител носи отговорността по цялата верига на третиране или в кои случаи отговорността на причинителя и на притежателя може да бъде поделена или прехвърлена между лицата, участващи във веригата за третиране.

Жалбоподателят се позовава на посочените разпоредби като определящи принципа „замърсителят плаща“ и че финансовото задължение следва да обвързва притежателите на отпадъци поради причина, че участват в създаването на тези отпадъци.

По въпросът дали горните разпоредби предоставят права на частноправни субекти няма спор по делото, ответникът не оспорва, че сочените от ищеца като нарушени разпоредби, предоставя права на частноправните субекти, като в конкретния случай правото на ищеца да му бъдат определени задължения, в размер, при спазване на принципа „замърсителя плаща“ и пропорционалност на задължението към генерираните отпадъци.

Спорът е дали при издаване на акта на ответника са нарушени тези правни норми и ако такова е налице, дали е съществено.

Следва да се има предвид, че необсъждането от страна на касационната инстанция на едни или други доводи на страните по делото пред ВАС и произнасянето по един или друг начин по молбата за допълване, не може да бъде предмет на настоящото производство, което се занимава единствено с въпроса нарушена ли е съществено конкретна норма от правото на ЕС. В случая това означава само дали при приложението на материалния закон ВАС е или не е нарушил цитираните от ищеца норми от ДФЕС и Директива 2008/98/ЕО.

2) Нормата от правото на ЕС да е нарушена и нарушението да е достатъчно съществено

Първо следва да се обсъди дали е налице нарушение на правото на ЕС от ответника.

С окончателното съдебно решение на ВАС на РБ е прието, че на „Иберия Дивелопментс“ ЕООД законосъобразно са установени задължения за ТБО за отчетни периоди 2012г.-2017 г. в следните размери: за 2012 г. – ТБО 16 700.25

лв. и лихва 9 488.06 лв.; за отчетни периоди 2013 – 2017 г. задълженията за ТБО са съответно 9 158.20 лв.; 16 969.61 лв.; 9 804.66 лв.; 9 966.28 лв. и 10 774.36 лв. с лихви за забава съответно: 4 271.33 лв.; 6 188.58 лв.; 2 579.69 лв.; 1 608.45 лв. и 646.32 лв.

При определяне на задълженията ВАС е отчетел декларациите на притежателя на битови отпадъци за съответните години, че няма да ползва имота, което е приел, че го освобождава само от задължението ТБО за услугата сметосъбиране и сметоизвозване, но не и от услугите обезвреждане в депа или други съоръжения за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване-пропорционално върху основа съизмерена с отчетната стойност на имотите. Тъй като имотите не са изолирани от местата за обществен ползване на населено място, ползването им предполага и експлоатация на териториите за обществено ползване от категорията на тези по чл.66, ал.1, т.4 ЗМДТ, според ВАС това е основанието на задължението за такса за поддържане на чистотата им. ВАС е приел за доказан фактът на предоставяне на услугите по чл.62 от ЗМДТ въз основа на представените доказателства.

Следва да се има предвид, че в настоящото производство не могат да се проверяват фактическите установявания при съдебния контрол, още повече на крайния му съдебен акт, който установява окончателно фактическото положение към което прилага правните норми. Към установеното в решението на ВАС на РБ следва да се извърши проверка на твърдението за нарушението на правото на ЕС.

След като е установено извършването на услугите, то е налице основание за възникване на задължението за ТБО съгласно националния закон и не може да се приеме изначална недължимост на такива публични задължения за притежаваните от ищеца имоти, както посочва и ответника. Стои единствено въпросът дали размерът им, в който са приети за установени от ВАС е такъв, който се явява в разрез с принципа „замърсителят плаща“, на който се позовава ищецът и посочените норми на ДФЕС и Директивата.

Ищецът излага оплакване, че в съдебния акт не са обсъдени доводите му, свързани с принципа „замърсителят плаща“ и е нарушено правото на „Иберия Дивелопментс“ ЕООД чрез липса на анализ на обстоятелствата, довели до прекомерни данъчни тежести, като това, че в процесния имот не е осъществено строителство, не се извършва човешка дейност, която да произвежда отпадъци и това, че основата за облагане е отчетната стойност.

В случая ВАС е приел ТБО, определена при прилагане на разпоредбите на националния закон ЗМДТ. Този закон транспонира разпоредбите на чл.14 и чл.15, § 1 от Директива 2008/98 и принципа „замърсителят плаща“, включително и преди изменението на чл.67 от ЗМДТ, обн.ДВ изм. и доп. ДВ. бр.88 от 3 Ноември 2017г. След като директивата е транспонирана във вътрешното право, то тогава ако се твърди нарушение, то е на вътрешното право, което съдът е приложил с решението си и не е налице предпоставка за отговорността за нарушение на правото на ЕС.

От съдържанието на разпоредбата на чл. 67 от ЗМДТ в различните й редакции е видно, че в националното право въведено изискването на директивата - водещ принцип при определяне на таксата за битови отпадъци

да е принципът "замърсителят плаща", като с изменението това вече е изрично разписано, а до влизане в сила на изменението, отново водещо за определяне размера на таксата е, чрез установените способности за установяване размера на дължимата такса - според количеството на битови отпадъци, а когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, които се прилагат при условията на евентуалност - в посочената последователност. Тази норма не противоречи на принципа "замърсителят плаща", заложен в Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, което се потвърждава и от даденото задължително тълкуване с решението на СЕС от 16 юли 2009 г. по дело C-254/08, Futura Immobiliare. Според СЕС действащото право на Съюза допуска национална правна уредба, която предвижда такса за целите на финансирането на услуга по управление и обезвреждане на битовите отпадъци, която се изчислява въз основа на предполагаемия обем на отпадъците, създавани от ползвателите на услугата, а не въз основа на количеството на отпадъците, които те действително са произвели и предоставили за събиране. В този смисъл е и т. 47 от решението на СЕС от 18 декември 2014 г. по дела C-551/13, SETAR, според което при липсата на правна уредба на Съюза, налагаща на държавите членки конкретен метод относно финансирането на разходите по системата за управление на отпадъци, по избор на съответната държава членка това финансиране може да бъде осигурено както чрез такси, така и чрез налози или по какъвто и да е друг начин, и национална правна уредба, предвиждаща за целите на финансирането на управлението на такава система, например такса, изчислена въз основа на оценката на обема на генерираните отпадъци, а не върху действително произведеното и предадено за събиране количество, не може да се счита за противоречаща на Директива 2008/98/ЕО.

ЗМДТ очертава правната рамка, в която общинските съвети следва да определят начина на определяне на ТБО. Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл. 62 ЗМДТ, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката, формирани по реда на чл. 66, ал. 13 от с.з. за всяка услуга по чл. 62 от с.з., се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл. 62. От чл. 67 от ЗМДТ е видно, че ЗМДТ е съобразен с широката свобода на преценка, която Директивата предоставя на държавите членки. Стои въпросът дали е спазен принципа на пропорционалност при даденото право на преценка – дали националното право не възлага разходи на притежателя на отпадъци, които да са явно несъразмерни спрямо обема или естеството на отпадъците, които могат да се произведат от същия.

Съгласно чл. 62 от ЗМДТ, съответната редакция, таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по: 1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране; 2. третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации; 3. поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

В чл. 71 от ЗМДТ са предвидени случаи, в които не се събира такса и са декларирани съответните обстоятелства в общината по местонахождението на имота.

Следователно в рамките на широката свобода на преценка по отношение на определянето на реда и условията за изчисляване на ТБО, дадена в Директивата, националният закон съдържа механизъм, чрез незаплащането на част от елементите на ТБО, на основание и по ред, посочен в наредбата на общинския съвет, да се гарантира, че възложената на конкретния притежател на отпадъци такса не се явява явно непропорционална.

В случая ищецът частично се е възползвал от горните възможности като за отчетната 2012г. е подал декларация по чл.27, ал.2 от Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, че имотите няма да се ползват през цялата година и такса е определена за услугите обезвреждане в депа или други съоръжения за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите а обществено ползване – пропорционално върху основа съизмерена с отчетната стойност на притежаваните недвижими имоти. За отчетните 2013, 2015, 2016 и 2017г. е подадена декларация по чл.23, ал.1 от Наредбата за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се ползват през годината и е определена като проста.

Що се отнася до възражението на ищеца във връзка с неотчитането на обстоятелството, че имотът не генерира отпадъци, следва да се има предвид следното:

По делото е установено, че имотът се намира в територия на населено място, в което за ревизираните периоди са предоставяни услугите по чл.62 от ЗМДТ. Фактическото неползване на имота, в случая се твърди, че в него не се строи и няма човешка дейност, не обуславя изначална недължимост на ТБО по всички компоненти, а неначисляване на такса само по отношение на услугата сметосъбиране и сметоизвозване, което е обусловено от ежегодно деклариране на обстоятелството, че имотът няма да се ползва, за което пък ищецът се е възползвал и е съобразено за таксата за сметосъбиране и сметоизвозване за съответната година.

По отношение на услугите по поддържане чистотата на териториите за обществено ползване и за обезвреждане на отпадъците в депа или други съоръжения, не са обвързани с конкретен имот, а целта на тяхното предоставяне обслужва интересите на населението на цялата община/район, свързани с поддържане на чистотата на териториите и обезвреждането на отпадъците, генерирани от жизнената дейност на населението и от съответните имоти на територията ѝ. Без значение за определяне на дължимата ТБО по отношение на тези два вида услуги е обстоятелството дали имотът е бил ползван и дали генерира битови отпадъци от ползването му. Услугите обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по принцип се престират и при неползване на конкретния имот, във връзка с поддържането на чистотата на обслужващите/заобикалящите имота територии за обществено ползване и депата, в които се обезвреждат отпадъците и от тях. Общото ползване на териториите за обществено

предназначение в общините налага обща на всички ползватели отговорност за поддържане на необходимата чистота. Затова законодателят е обособил извършването на дейността като самостоятелен вид услуга предоставяна от общината, за която се дължи такса. Поемането от всички собственици и ползватели на имоти в населеното място на отговорността за поддържане чистотата на териториите за обществено предназначение не противоречи на посочения от жалбоподателя принцип на общностното право в областта на отпадъците, че „замърсителят плаща“. В т.46 от посоченото решение по дело С-254/08 е посочено, че „що се отнася до финансирането на разходите за управление и обезвреждане на битовите отпадъци, доколкото това е услуга, колективно предоставяна на група „притежатели“, по силата на член 15, буква а) от Директива 2006/12 държавите членки са длъжни да гарантират, че по принцип всички ползватели на тази услуга в качеството им на „притежатели“ по смисъла на член 1 от същата директива понасят колективно общия размер на разходите за обезвреждането на посочените отпадъци“, както и в т.49 и 50 пояснява, че при положение, че „определянето на точния обем битови отпадъци, които се предават за събиране от всеки „притежател“, често е трудно, а и скъпо“, затова при тези условия е допустимо „използването на критерии, които се основават на производствения капацитет на „притежателя“, изчислен в зависимост от площта на ползваните от него недвижими имоти, както и от предназначението им, от една страна, и/или на естеството на произведените отпадъци, от друга, може да позволи да се изчислят разходите за обезвреждането на тези отпадъци и да се разпределят между отделните „притежатели“, доколкото тези два параметъра могат да се отразят пряко на размера на посочените разходи“

Настоящата инстанция намира, че не се нарушава принципа на пропорционалност при подхода, възприет от общинския съвет - таксата да се определя на пропорционален принцип в основата, на който се поставя отчетната стойност на имота за предприятията, а за гражданите – върху данъчната оценка. Съдът намира, че твърдяното по неблагоприятно от физическите лица третиране на предприятията, изразяващо се в основата за облагане, не се установява, доколкото и двете основи са обективен критерий и са свързани с вида на данъчния субект, като предприятието води счетоводна отчетност, в която завежда имотите, а физическото лице съизмерва за данъчни цели данъчната оценка на имота и тези оценки следва да отразяват действителната стойност на облагания с ТБО имот. Така в т.54 в решението по дело С-254/08 се казва, че „за целите на изчисляването на такса за обезвреждане на отпадъци фискалното разграничение между категории ползватели на услугата по събиране и обезвреждане на битови отпадъци, основано на обективни критерии, пряко свързани с разходите за услугата, като капацитета им да произвеждат отпадъци или естеството на произведените отпадъци — може да е подходящо за постигането на целта за финансиране на посочената услуга. Настоящият съд счита, че в случая националните органи не е допуснала нарушение, а е действала в изпълнение на дадената ѝ свобода на преценка, стъпвайки върху обективни критерии.

В горния смисъл е и още едно цитирано решение на СЕС по дело С-551/13, в което отново се посочва, че при липсата на правна уредба на Съюза,

налагаща на държавите членки конкретен метод относно финансирането на разходите по системата за управление на отпадъци са допустими различни методи за определяне на размера на таксите за това финансиране, които се възлагат на отделните „притежатели“.

Предвид горното, според настоящия състав по делото не се установи да е налице съществено нарушение на цитираните в исковата молба норми на ДФЕС и Директива 2008/98/ЕО, допуснато с посоченото решение на ВАС.

3) Да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда

Предвид неустановяване на достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, допуснато от ответника по делото, не следва да се обсъжда причинно-следствена връзка с твърдени вреди.

По горните съображения искът следва да се отхвърли като неоснователен.

С оглед изхода на делото, на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в претендиран със списъка размер от 300 лв., който съответства на размерите по чл.25, ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ във връзка с чл.10, ал.4 от ЗОДОВ и с чл.37 от Закона за правната помощ, като в случая изготвеният писмен отговор от ответника по исковата молба не представлява отделни разноски по чл.13, т.2 от Наредбата и не следва да се присъждат допълнително още 50 лв. към юрисконсултското възнаграждение.

Воден от изложените съображения, Административен съд София-град, Първо отделение, 6 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Иберия Дивелопментс“ ЕООД с ЕИК[ЕИК] срещу ВАС на РБ иск за обезщетение в размер на 100 794, 41 лв., представляващи имуществени вреди от правораздавателната дейност на Върховния административен съд на РБ, настъпили вследствие на достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, допуснато от ВАС при постановяване на негово решение № 1383/28.01.2020г. по адм.дело № 9452/2019г.

ОСЪЖДА „Иберия Дивелопментс“ ЕООД с ЕИК[ЕИК] да заплати на Върховния административен съд на РБ 300 лв. (триста лева) юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Върховния административен съд на РБ в 14 дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ:

